

۵ در بیت «که تواند که دهد میوه الوان از چوب؟ / یا که داند که برآرد گل صد برگ از خار» فعل داند چه معنایی دارد؟

۶ در هر بیت نقش دستوری واژه مشخص شده را بنویسید.
توانا بود هر که دانا بود

ز دانش دل پیر برنا بود

ستودن نداند کس او را چو هست

میان، بندگی را ببایدت بست

۷ متضاد واژه‌های زیر را بنویسید.

خار:

لیل:

۸ با توجه به بیت «سعدا راست روان گوی سعادت بُردند / راستی کن که به منزل نرسد، کج رفتار» یک آرایه ادبی در این بیت مشخص کنید.

مفهوم اصلی بیت چیست؟

۹ در بیت «تا کی آخر چو بنفشه، سر غفلت در پیش / حیف باشد که تو در خوابی و نرگس بیدار»

واژه‌های «خواب» و «بیدار» کدام آرایه ادبی را ایجاد کرده‌اند؟

شاعر چگونه در این شعر «جان بخشی» ایجاد کرده است؟

«سر غفلت در پیش داشتن» کنایه از چیست؟

یک مراعات نظیر در این بیت مشخص کنید.

۱ معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

عَنْب: حَقَّه:

بُرْنَا: مَسْتَمِع:

ناهید:

۲ املاي درست هر واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید.

نعمتت بار خدایا ز عدد بیرون است

شکر انعام تو هرگز نکند (شکرگذار / شکرگزار)

پاک و بی‌عیب خدایی که به تقدیر عزیز

ماه و خورشید (مسخر / مصخر) کند و لیل و نهار

خبرت هست که مرغان سحر می‌گویند

آخر ای خفته سر از خواب (جهالت / جحالت) بردار

آفرینش همه (تنبیه / تنبیح) خداوند دل است

دل ندارد که ندارد به خداوند اقرار

۳ واژه‌های زیر را از نظر املايي اصلاح کنید.

تسبیه: نیایش کردن

تنبیح: هوشیار کردن

سپحر: آسمان

نحار: روز

۴ واژه‌های زیر را در جای مناسب قرار دهید.

انعام، حیران، الوان، اسرار، کیوان، مرغان، زرین، افسار

مفرد	
جمع	

۱۰ با توجه به بیت «به بینندگان، آفریننده را / نبینی، مرنجان دو بیننده را»

منظور از «بینندگان» چیست؟

مفهوم کلی بیت را بنویسید.

۱۱ مشبّه و مشبّه‌به را در بیت زیر مشخص کنید.

«عقل حیران شود از خوشه زرین عنب»

فهم، عاجز شود از حقه یاقوت انار»

۱۲ برای واژه‌های زیر دو هم‌خانواده بنویسید.

تقدیر: جهالت:

۱۳ معنای بیت‌های زیر را به نثر روان بنویسید.

ستودن نداند کس او را چو هست

میان، بندگی را ببايدت بست

 خداوند نام و خداوند جای

خداوند روزی ده رهنمای

 این همه نقش عجب بر در و دیوار وجود

هر که فکرت نکند نقش بود بر دیوار

 تا قیامت سخن اندر کرم و رحمت او

همه گویند و یکی گفته نیاید ز هزار

۱۴ مفهوم مشترک دو بیت زیر را بنویسید.

«نیابد بدو نیز، اندیشه راه

که او برتر از نام و از جایگاه»

«جهان متفق بر الهیتش

فرو مانده از کنه ماهیتش»

۱۵ هر بیت با کدام گزینه تناسب معنایی دارد؟

توانا بود هر که دانا بود

ز دانش دل پیر برنا بود

 تو را دانش و دین رهاند درست

در رستگاری ببايدت جست

 عقل گوید عشق آموز و هنر

عشق می گوید ز هستی در گذر

نیابد بدو نیز، اندیشه راه

که او برتر از نام و از جایگاه

 هر چه در وصف تو گویند و کنند اندیشه

آن همه دون حق توست و تو برتر ز آنی

 هر که دارد گمان که غیری هست

در گمانش قصور می بینم

تا قیامت سخن اندر کرم و رحمت او

همه گویند و یک گفته نیاید ز هزار

 خردمند طبعان منت شناس

بدوزند نعمت به میخ سپاس

 فضل خدای را که تواند شمار کرد؟

یا کیست آن که شکر یکی از هزار کرد؟

سعدیا راست روان گوی سعادت بردند

راستی کن که به منزل نرسد، کج رفتار

 راستی موجب رضای خداست

کس ندیدم که گم شد از ره راست

 رفته بود از جا دل ما بازش آوردی بجای

راستی را شرط دلداری به جا می آوری

۱۶ نام پدید آورنده هر یک از آثار زیر را بنویسید.

 اسرار التوحید:

 حدیقه الحقیقه:

نام و نام خانوادگی:

کلاس:

هفته
۲

تاریخ: / /

فارسی

پایه نهم: دوره اول متوسطه

فصل ۱: درس دوم و شعرخوانی

۱ معنای واژه‌های خواسته شده را بنویسید.

همه صنع خدای تعالی است.

میغ و باران و برف.

رعد و برق و قوس قزح و علاماتی که در هوا پدید آید.

زمین چگونه زنده شود و چون دیبای هفت رنگ گردد.

بسیاری و غلامان و سریر مُلک وی.

تا چند منزوی در کنج خلوتی؟

۲ با توجه به معنی، صورت املايي درست را انتخاب کنید.

(المیغ / میق): ابر

(نباط / نبات): گیاه

(بسات / بساط): فرش، گستردنی

(قنات / قناعت): خرسند بودن به مقدار کم

۳ صورت مفرد هر واژه را بنویسید.

عجایب
خصوصیات
معادن
آیات

۴ جای خالی را با واژه مناسب کامل کنید.

«صفت» جزء وابسته‌های محسوب می‌شود.

در عبارت «این درخت» واژه «این» و وابسته است.

از به عنوان «پدر شعر نو» یاد می‌کنند.

در عبارت «هیچ خبر ندارد» واژه «هیچ» وابسته از نوع است.

۵ مترادف واژه‌های زیر را بنویسید.

معرفت : دیب دیبا:

قوس قزح : متحیر متحیر:

۶ در بیت «تا چند منزوی، در کنج خلوتی؟ / در بسته تا به کی، در محبس تنی؟» آرایه تشبیه و ارکان آن را مشخص کنید.

۷ هر کدام از واژه‌های زیر چه نوع رابطه‌ای با هم دارند؟

توصیف و موصوف:

آفتاب و ماه:

«گیاهان و نباتات»:

ابر و سحاب:

۸ عبارتهای زیر را به نثر روان بازنویسی کنید.

در زمین نگاه کن که چگونه بساط تو ساخته است و جوانب وی فراخ گسترانیده.

در مورچه نگاه کن که به وقت خویش غذا چون جمع کند.

۱۲ به صورت کوتاه «امام محمد غزالی» را معرفی کنید و دو اثر از او نام ببرید.

۱۳ هر عبارت با کدام گزینه تناسب معنایی دارد؟

خانه بس بزرگ است و چشم تو بس مختصر و در وی نمی گنجد.

به بینندگان، آفریننده را

نبینی، مرنجان دو بیننده را

دیده‌ای نیست نبیند رخ زیبای تو را

نیست گوشی که همی نشنود آوای تو را

انواع نباتات و حیوانات همه عجایب صنع حق تعالی است.

خداوند کیوان و گردان سپهر

فروزنده ماه و ناهید و مهر

برگ درختان سبز در نظر هوشیار

هر ورقش دفتری است معرفت کردگار

۱۴ بیت‌های زیر را کامل کنید .

در فکر رستم پاسخ بداد کرم

.....

.....

یا پر بر آورم، بهر پریدنی

چشم باز کن تا عجایب بینی که مدهوش و متحیر شوی.

اینک تو را چه شد، کای مرغ خانگی

کوشش نمی کنی، پری نمی زنی؟

۹ عبارت زیر معرف چه کسی است ؟

معلمی مهربان به نام «نظام وفا» او را در خط شاعری انداخت. او با بهره‌گیری از عناصر طبیعت، با بیانی رمز گونه به ترسیم سیمای جامعه خود پرداخته است.

۱۰ در هر یک از عبارت‌های زیر، هسته و وابسته گروه اسمی را مشخص کنید.

سنگ سخت و آب لطیف

عجب صدای گوش خراشی!

۱۱ مفهوم کلی عبارت «خانه بس بزرگ است و چشم تو بس مختصر و در وی نمی گنجد» را بنویسید.